UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

17 päivänä helmikuuta 2011 *

Asiassa C-494/09,

jossa on kyse SEUT 267 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Commissione tributaria provinciale di Alessandria (Italia) on esittänyt 18.11.2009 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 1.12.2009, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Bolton Alimentari SpA

vastaan

Agenzia delle Dogane – Ufficio delle Dogane di Alessandria,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit D. Šváby, E. Juhász, G. Arestis ja T. von Danwitz (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: J. Mazák,
kirjaaja: hallintovirkamies A. Impellizzeri,

* Oikeudenkäyntikieli: italia.

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 9.12.2010 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Bolton Alimentari SpA, edustajinaan avvocato M. Merola ja avvocato M. C. Santacroce,

– Italian hallitus, asiamiehenään G. Palmieri, avustajanaan avvocato dello Stato G. Albenzio,

– Euroopan komissio, asiamiehinään L. Bouyon, D. Recchia ja B.-R. Killmann,

päätettyään julkisasiamiestä kuultuaan ratkaista asian ilman ratkaisuehdotusta,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 (EYVL L 302, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 20.11.2006 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1791/2006 (EUVL L 363,

s. 1; jäljempänä tullikoodeksi), 239 artiklan sekä asetuksen N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93 (EYVL L 253, s. 1), sellaisena kuin se on muutettuna 28.2.2007 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 214/2007 (EUVL L 62, s. 6; jäljempänä soveltamisasetus), 308 a–308 c ja 905 artiklan tulkintaa.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jos kantajana on Bolton Alimentari SpA (jäljempänä Bolton) ja vastaajana Agenzia delle Dogane – Ufficio delle Dogane di Alessandria (jäljempänä Agenzia) ja joka koskee sitä, että Bolton jätettiin sunnuntaina 1.7.2007 avatun tullikiintiön ulkopuolelle; Italian tullitoimipaikat olivat tuolloin suljettuina, ja kyseinen tullikiintiö käytettiin loppuun jo sen avaamispäivänä.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

3 Tullikoodeksin 239 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tuonti- tai vientitullit voidaan palauttaa taikka peruuttaa muissa kuin 236, 237 ja 238 artiklassa tarkoitetuissa tilanteissa, jotka

– määritetään komiteamenettelyä noudattaen

– johtuvat olosuhteista, joissa ei voida osoittaa asianomaisen syyllistyneen vilpilliseen menettelyyn tai ilmeiseen laiminlyöntiin. Tilanteet, joissa tätä säännöstä voidaan soveltaa, sekä tällöin noudatettavaa menettelyä koskevat yksityiskohtaiset säännöt määritellään komiteamenettelyä noudattaen. Palauttamiselle tai peruuttamiselle voidaan asettaa erityisehtoja.

2. Tullit on palautettava tai peruutettava 1 kohdassa tarkoitetuista syistä hakemuksesta, joka on esitettävä kyseiselle tullitoimipaikalle 12 kuukauden määräajassa siitä päivästä, jona tullit on annettu tiedoksi velalliselle.

– –”

4 Soveltamisasetuksen 308 a artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos tariffikiintiöt avataan yhteisön säännöksellä ja jollei muutoin ole säädetty, tariffikiintiöitä hallinnoidaan niiden päivien aikajärjestyksen mukaisesti, [joina] vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevat ilmoitukset on vastaanotettu.

– –

4. Jollei 8 kohdasta muuta johdu, komissio myöntää luvan tariffikiintiön jakamiseen asianomaisen vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevan ilmoituksen vastaanottamispäivän perusteella ja kyseisessä tariffikiintiössä jäljellä olevan määrän mukaisesti. Ensisijaisuusjärjestys vahvistetaan asianomaisten päivämäärien aikajärjestyksen mukaisesti.

5. Jäsenvaltioiden on ilmoitettava komissiolle viipymättä kaikista tariffikiintiöön lukemista koskevista hyväksyttävissä olevista pyynnöistä. Ilmoituksissa on mainittava 4 kohdassa tarkoitettu päivämäärä ja kyseisessä tulli-ilmoituksessa haettu tarkka määrä.

– –

7. Jos tariffikiintiöön luettavaksi pyydetyt määrät ovat suurempia kuin käytettävissä oleva määrä, jako on suoritettava suhteessa pyydettyihin määriin.

8. Tätä artiklaa sovellettaessa tulliviranomaisten 1, 2 tai 3 päivänä tammikuuta vastaanottama ilmoitus katsotaan vastaanotetuksi 3 päivänä tammikuuta. Jos kuitenkin jokin kyseisistä päivistä on lauantai tai sunnuntai, kyseisen vastaanottamisen katsotaan tapahtuneen 4 päivänä tammikuuta.

– –”

5 Soveltamisasetuksen 308 b artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Komissio suorittaa jaon jokaisena työpäivänä, lukuun ottamatta

– yhteisön toimielinten vapaapäiviä Brysselissä tai

– –

2. Jollei 308 a artiklan 8 kohdan säännöksistä muuta johdu, jakamisessa otetaan huomioon kaikki ilman vastausta olevat pyynnöt, jotka liittyvät vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskeviin ilmoituksiin, jotka on vastaanotettu viimeistään kahta päivää aikaisemmin ja jotka on ilmoitettu komissiolle.”

6 Soveltamisasetuksen 308 c artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Tariffikiintiötä pidetään kriittisenä, kun 90 prosenttia sen alkuperäisestä määrästä on käytetty, tai toimivaltaisten viranomaisten päätöksellä.

2. Poiketen siitä, mitä 1 kohdassa säädetään, tariffikiintiötä pidetään kriittisenä sen avaamispäivästä asti, jos

– –

c) edellisen kahden vuoden aikana avattu vastaava tariffikiintiö on käytetty loppuun viimeistään sen kiintiökauden kolmannen kuukauden viimeisenä päivänä tai sen alkuperäinen määrä oli suurempi kuin kyseisellä tariffikiintiöllä.

– –”

7 Soveltamisasetuksen 899 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos [tulli]koodeksin 239 artiklan 2 kohdassa tarkoitettua palautus- tai peruutushakemusta käsittelevä päätöksen tekevä tulliviranomainen toteaa, että

– hakemuksen tueksi esitetyt perustelut vastaavat jotakin 900–903 artiklassa tarkoitetuista olosuhteista ja ettei kyseisissä olosuhteissa voida osoittaa asianomaisen syyllistyneen vilpilliseen menettelyyn tai ilmeiseen laiminlyöntiin, se myöntää kyseisten tuonti- tai vientitullien palautuksen tai peruutuksen

– hakemuksen tueksi esitetyt perustelut vastaavat jotakin 904 artiklassa tarkoitetuista olosuhteista, se ei myönnä kyseisten tuonti- tai vientitullien palautusta tai peruutusta.

2. Muissa tapauksissa, lukuun ottamatta niitä, jotka on 905 artiklan mukaan siirrettävä komission käsiteltäv[i]ksi, päätöksen tekevä tulliviranomainen päättää itse hyväksyä tuonti- tai vientitullien palautuksen tai peruutuksen, jos kyseessä on erityistilanne, jonka taustalla olevissa olosuhteissa ei voida osoittaa asianomaisen syyllistyneen vilpilliseen menettelyyn tai ilmeiseen laiminlyöntiin.

Koodeksin 905 artiklan 2 kohdan toista luetelmakohtaa sovellettaessa tulliviranomaiset voivat kuitenkin tehdä päätöksen tullien palauttamisesta tai peruuttamisesta vasta, kun 906–909 artiklan mukaisesti jo aloitettu menettely on saatu päätökseen.

– –”

8 Soveltamisasetuksen 905 artiklassa säädetään seuraavaa:

”1. Jos [tulli]koodeksin 239 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuun tullien palautusta tai peruutusta koskevaan hakemukseen on liitetty näyttö mahdollisesta erityistilanteesta, jonka taustalla olevissa olosuhteissa ei voida osoittaa asianomaisen syyllistyneen vilpilliseen menettelyyn tai ilmeiseen laiminlyöntiin, se jäsenvaltio, jonka tulliviranomainen päätöksen tekevä viranomainen on, siirtää tapauksen komissiolle, jotta se ratkaistaisiin 906–909 artiklassa tarkoitettua menettelyä noudattaen, jos

– kyseinen viranomainen katsoo erityistilanteen johtuvan siitä, ettei komissio ole täyttänyt velvoitteitaan, tai

– –

2. Tapauksen käsittelyä ei tule siirtää 1 kohdan nojalla komissiolle, jos

– komissio on jo tehnyt 906–909 artiklassa säädetyn menettelyn mukaisesti päätöksen tapauksesta, johon liittyi yhdenveroisia tosiasioita ja oikeudellisia seikkoja

– komission käsiteltäväksi on jo saatettu tapaus, johon liittyy yhdenveroisia tosiasioita ja oikeudellisia seikkoja.

– –”

9 CN-koodeihin 1604 14 11, 1604 14 18 ja 1604 20 70 kuuluvien tonnikalasäilykkeiden tuontia koskevan tariffikiintiön avaamisesta ja hallinnoinnista 5.6.2003 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 975/2003 (EUVL L 141, s. 1) 1 artiklassa säädetään seuraavaa:

”CN-koodeihin 1604 14 11, 1604 14 18 ja 1604 20 70 kuuluvien, mistä tahansa maasta peräisin olevien tonnikalasäilykkeiden tuontiin sovelletaan 1 päivästä heinäkuuta 2003 alkaen 12 prosentin tullia tämän asetuksen mukaisesti avatun tariffikiintiön rajoissa.”

10 Asetuksen N:o 975/2003 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tariffikiintiö avataan vuosittain aluksi viiden vuoden ajan. Sen määrä on kahtena ensimmäisenä vuonna seuraava:

– 25 000 tonnia 1 päivän heinäkuuta 2003 ja 30 päivän kesäkuuta 2004 välisenä aikana

– 25 750 tonnia 1 päivän heinäkuuta 2004 ja 30 päivän kesäkuuta 2005 välisenä aikana.”

11 Saman asetuksen 6 artiklassa säädetään seuraavaa:

”Tätä asetusta voidaan tarkistaa toisena vuonna tariffikiintiön avaamisen jälkeen kiintiön määrän mukauttamiseksi yhteisön markkinoiden tarpeisiin. Jos tarkistusta ei kuitenkaan ole saatu päätökseen kolmea kuukautta ennen 30 päivää kesäkuuta 2005, kiintiön voimassaoloa jatketaan ilman eri toimenpiteitä yhdellä vuodella siten, että kiintiön määrä on 25 750 tonnia. Tämän jälkeen tariffikiintiön voimassaoloa

jatketaan säännöllisesti yhdeksi vuodeksi kerrallaan ja samalle määrälle, paitsi jos asetuksen tarkistus hyväksytään viimeistään kolmea kuukautta ennen silloisen kiintiön sulkemispäivää.”

12 Mainitun asetuksen 8 artiklan 1 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Komissiota avustaa neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 – – 247 a artiklalla perustettu tullikoodeksikomitea – –”

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

13 Thaimaasta peräisin olevien tonnikalasäilykkeiden kiintiöt, joiden mukaisesti Bolton oli tuonut vuosina 2005 ja 2006 tonnikalaa, avattiin asetuksen N:o 975/2003 perusteella.

14 Hyötyäkseen tariffikiintiöstä ajalla 1.7.2007–30.6.2008 Bolton teki Thaimaasta peräisin olevien tonnikalasäilykkeiden vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevat ilmoitukset, jotka Italian tullitoimipaikat vastaanottivat vasta 2.7.2007 siksi, että ne ovat suljettuina sunnuntaisin.

15 Komissio jakoi kirjallisten huomautustensa mukaan 4.7.2007 kyseisen tariffikiintiön tulli-ilmoitusten vastaanottamispäivien aikajärjestyksen perusteella. Koska tariffikiintiö jaettiin kiintiöön lukemista koskeville pyynnöille, joita koskevat ilmoitukset

oli vastaanotettu 1.7.2007, se oli käytetty loppuun jo sen avaamispäivänä. Siksi Boltonin tariffikiintiöön lukemista koskevaa pyyntöä ei otettu huomioon, ja sen täytyi näin ollen maksaa tuonneistaan täysi tulli.

16 Kuten komission huomautuksista ilmenee, Agenzia pyysi 16.7.2007 komissiota korjaamaan tilanteen niiden tariffikiintiöön lukemista koskevien pyyntöjen osalta, jotka oli jätetty tullikiintiön jakamisen ulkopuolelle siksi, että Italian tullitoimipaikat olivat vastaanottaneet ne vasta maanantaina 2.7.2007. Tässä Agenzia tukeutui tullikoodeksikomitean tariffikiintiöiden hallinnoinnista 30.10.2007 tekemään hallinnolliseen sopimukseen (TAXUD/3439/2006-rev.1IT, jäljempänä hallinnollinen sopimus). Se väitti, että komission olisi pitänyt käsitellä sopimuksen 15 kohdan mukaan muiden jäsenvaltioiden tulliviranomaisten sunnuntaina 1.7.2007 vastaanottamat ilmoitukset Italiassa maanantaina 2.7.2007 vastaanotettujen ilmoitusten kanssa. Lisäksi se vetosi siihen, että nyt käsiteltävässä asiassa olisi pitänyt analogisesti soveltaa soveltamisasetuksen 308 a artiklan 8 kohdan säännöksiä, jotka koskevat vuoden kolmena ensimmäisenä päivänä vastaanotettujen hakemusten käsittelyä.

17 Komissio vastasi 16.8.2007 päivätyllä kirjeellä TAXUD B4 D (2007) 9241 (jäljempänä TAXUD:n kirje), että tilannetta oli mahdotonta korjata sellaisten tariffikiintiöön lukemista koskevien pyyntöjen suhteen, joiden vastaanottamispäivä oli 2.7.2007. Komission mukaan tariffikiintiöt jaetaan soveltamisasetuksen 308 a artiklan 4 kohdan perusteella aikajärjestyksessä eikä hallinnollinen sopimus muuta tätä.

18 Bolton pyysi niiden tullien lisämäärän palautusta, jotka sen oli maksettava tuonneistaan, vetoamalla siihen, ettei sillä ollut tilaisuutta kilpailla unionin muiden tuojien kanssa kyseisestä tariffikiintiöstä hyötymiseksi oikeudenmukaisesti ja ilman syrjintää.

Direzione regionale per il Piemonte e la Valle d'Aosta – Ufficio delle Dogane di Alessandria epäsi pyydetyn palautuksen 17.11.2008 tekemällään päätöksellä. Tämän päätöksen kumoamiseksi Bolton saattoi asian ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen käsiteltäväksi.

19 Näin ollen Commissione tributaria provinciale di Alessandria on päättänyt lykätä asian käsittelyä ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

"1) Onko [tullikoodeksin] 239 artiklaa tulkittava siten, että nyt käsiteltävän asian kaltaisessa tapauksessa, jossa jäsenvaltio katsoo, ettei Euroopan komissio ole syyllistynyt minkäänlaiseen lainvastaiseen tekoon eikä kyseessä ole muukaan [soveltamisasetuksen] 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitettu tilanne, jäsenvaltio voi itsenäisesti päättää velallisen tullimaksun palautusta koskevasta hakemuksesta [soveltamisasetuksen] 899 artiklan 2 kohdan nojalla?

2) Jos edelliseen kysymykseen vastataan myöntävästi, voiko [tullikoodeksin] 239 artiklassa esiintyvä erityistilanteen käsite viitata yhteisön alueella toimivan tuojan jättämiseen sellaisen tariffikiintiön ulkopuolelle, jonka avaamispäivä on sunnuntai, kyseisen jäsenvaltion tullitoimipaikkojen sunnuntaisen kiinniolon vuoksi?

3) Onko [soveltamisasetuksen] 308 a–308 c artiklaa ja [hallinnollista sopimusta] tulkittava siten, että nyt käsiteltävän asian kaltaisessa tapauksessa jäsenvaltion olisi pitänyt pyytää komissiolta etukäteen tariffikiintiön avaamisen lykkäystä italialaisten tuojien oikeudenmukaisen ja syrjimättömän kohtelun takaamiseksi muiden jäsenvaltioiden tuojiin nähden?

4) Voidaanko komission päätöksestä johtuvaa Boltonin – – jättämistä tariffikiintiön ulkopuolelle ja TAXUD:n kirjettä pitää [soveltamisasetuksen] 308 a–308 c artiklan ja [hallinnollisen sopimuksen] asiaankuuluvien säännösten mukaisina ja siten pätevinä?"

Ennakkoratkaisukysymysten tarkastelu

Tutkittavaksi ottaminen

20 Ranskan hallituksen mukaan ennakkoratkaisupyyntöä ei voida ottaa tutkittavaksi. Boltonin olisi pitänyt riitauttaa unionin yleisessä tuomioistuimessa komission päätös, jolla komissio sulki sen tariffikiintiön ulkopuolelle, sekä tämän kannan vahvistava TAXUD:n kirje. Asiassa C-188/92, TWD Textilwerke Deggendorf, 9.3.1994 annetusta tuomiosta (Kok., s. I-833, Kok. Ep. XV, s. I-67) johtuvan oikeuskäytännön perusteella ei voida sallia, että Bolton vetoaa kansallisissa tuomioistuimissa komission väitettyihin virheisiin unionin oikeuden soveltamisessa.

21 Tästä väitteestä on todettava, että kysymykset 1–3 eivät koske komission toimenpiteiden pätevyyttä vaan liittyvät ainoastaan unionin säännöksiin perustuviin kansallisten viranomaisten velvollisuuksiin. Näin ollen Italian hallituksen esiin tuoman kaltaisella Boltonin mahdollisuudella saattaa asia unionin yleisen tuomioistuimen käsiteltäväksi voi olla vaikutusta vain neljännen kysymyksen eikä koko ennakkoratkaisupyynnön tutkittavaksi ottamiseen.

22 Juuri neljännen kysymyksen tutkittavaksi ottamisesta on todettava, että oikeussubjektin mahdollisuus vedota asiaa käsittelevässä tuomioistuimessa unionin säädöksiin sisältyvien säännösten pätemättömyyteen edellyttää sitä, ettei kyseisellä asianosaisella ollut oikeutta nostaa SEUT 263 artiklan nojalla kannetta kyseisistä säännöksistä, joiden seuraukset kohdistuvat tähän asianosaiseen mutta joiden kumoamista tämä ei olisi voinut vaatia (ks. em. asia TWD Textilwerke Deggendorf, tuomion 23 kohta ja asia C-550/09, E ja F, tuomio 29.6.2010, Kok., s. I-6213, 45 ja 46 kohta).

23 Samasta oikeuskäytännöstä johtuu kuitenkin myös se, että tällaisen kanteen on epäilyksettä täytettävä tutkittavaksi ottamisen edellytykset (ks. em. asia E ja F, tuomion 48 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen). Nyt käsiteltävässä asiassa ennakkoratkaisupyynnössä esitettyjen seikkojen sekä Italian hallituksen esittämien seikkojen perusteella unionin tuomioistuin ei kuitenkaan voi päätellä, että tällainen kanne olisi epäilyksettä otettava tutkittavaksi.

24 Erityisesti komission ”päätöksestä”, jolla Bolton on Italian hallituksen mukaan suljettu tariffikiintiön ulkopuolelle, on todettava, ettei ennakkoratkaisupyynnöstä eikä asianosaisten huomautuksista ilmene, onko päätös saatettu Boltonin tietoisuuteen, ja jos on, milloin ja missä määrin. Kyseistä päätöstä ei myöskään ole esitetty unionin tuomioistuimelle, joten se ei voi edes tarkistaa, oliko päätös osoitettu Boltonille, tai jos näin ei ollut, koskiko se mainittua yhtiötä suoraan ja erikseen SEUT 263 artiklan neljännessä kohdassa tarkoitetulla tavalla. Näin ollen unionin tuomioistuin ei voi arvioida, olisiko Boltonin kyseisestä päätöksestä nostama kanne voitu epäilyksettä ottaa tutkittavaksi.

25 Tällaisessa tilanteessa ennakkoratkaisukysymykset on otettava tutkittaviksi kokonaisuudessaan.

Asiakysymys

Neljäs kysymys

26 Neljännellä kysymyksellään, joka on tutkittava ensimmäiseksi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähtökohtaisesti sitä, onko soveltamisasetuksen 308 a–308 c artiklaa sekä hallinnollisen sopimuksen asiaa koskevia määräyksiä tulkittava niin, että niiden kanssa on ristiriidassa se, että komissio voi tehdä päätöksen, jolla suljetaan talouden toimija tariffikiintiön ulkopuolelle siksi, että kyseinen kiintiö on käytetty loppuun jo sen avaamispäivänä, joka osuu sunnuntaille, jolloin tullitoimipaikat ovat suljettuina siinä jäsenvaltiossa, johon kyseessä oleva talouden toimija on sijoittautunut.

27 Soveltamisasetuksen 308 a artiklan 1 kohdan mukaan tariffikiintiöitä hallinnoidaan niiden päivien aikajärjestyksen mukaisesti, joina vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevat ilmoitukset on vastaanotettu, ”jollei muutoin ole säädetty”.

28 Soveltamisasetuksen 308 a artiklan 4 kohdassa säädetään, että ”jollei 8 kohdasta muuta johdu”, komissio myöntää luvan tariffikiintiön jakamiseen asianomaisen vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevan ilmoituksen vastaanottamispäivän perusteella. Tämän säännöksen toisessa virkkeessä täsmennetään, että ensisijaisuusjärjestys vahvistetaan asianomaisten päivämäärien aikajärjestyksen mukaisesti.

29 Mainitun 8 kohdan mukaan 308 a artiklaa sovellettaessa tulliviranomaisten 1., 2. tai 3. tammikuuta vastaanottama ilmoitus katsotaan vastaanotetuksi 3. tammikuuta. Samassa 8 kohdassa täsmennetään, että jos jokin kyseisistä päivistä on lauantai tai sunnuntai, vastaanottamisen katsotaan tapahtuneen 4. tammikuuta.

30 Näiden säännösten sanamuodosta johtuu, että lupa tariffikiintiön jakamiseen myönnetään yleensä vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevien ilmoitusten vastaanottamispäivämäärien aikajärjestyksen mukaisesti riippumatta viikonpäivästä, jona nämä ilmoitukset on vastaanotettu.

31 Koska soveltamisasetuksen 308 a artiklan 8 kohdan toisessa virkkeessä säädetään lisäksi nimenomaisesti poikkeussäännöstä niitä tapauksia varten, joissa 1., 2. ja 3. tammikuuta ovat lauantai tai sunnuntai, tämä säännös edellyttää välttämättä sitä, että on olemassa yleinen sääntö, jonka mukaan aikajärjestys määritetään yksinomaan vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskeva ilmoituksen vastaanottamispäivän perusteella riippumatta viikonpäivästä, jona ilmoitus on vastaanotettu.

32 Soveltamisasetuksen 308 a artiklan rakenne tukee tätä tulkintaa, koska artiklan 4 kohdassa täsmennetään, että poikkeus tästä yleisestä säännöstä tehdään vain saman artiklan 8 kohdassa tarkoitetuissa olosuhteissa eli sellaisten vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevien ilmoitusten osalta, jotka on vastaanotettu 1., 2. tai 3. tammikuuta.

33 Se seikka, että hallinnollisen sopimuksen 15 kohdan mukaan komissio käsittelee kansallisten viranomaisten vastaanottamat vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevat ilmoitukset maanantaina, ei voi horjuttaa soveltamisasetuksen 308 a artiklan tulkinnasta nimenomaisesti ja yksiselitteisesti johtuvaa tulosta. Hallinnollinen sopimus ei voi luonteensa vuoksi poiketa kyseisessä artiklassa vahvistetuista säännöistä eikä sitä näin ollen voida tulkita artiklan vastaisesti (ks. analogisesti yhdistetyt asiat C-75/05 P

ja C-80/05 P, Saksa ym. v. Kronofrance, tuomio 11.9.2008, Kok., s. I-6619, 61 kohta ja asia C-369/07, komissio v. Kreikka, tuomio 7.7.2009, Kok., s. I-5703, 112 kohta).

34 Samoin soveltamisasetuksen 308 a artiklan tulkinnan kannalta on merkityksetön se Boltonin mainitsema seikka, että komissiolla oli pääasian tosiseikkojen tapahtuma-aikaan tiedossaan se, että Italian tullitoimipaikat olivat sunnuntaisin suljettuina ja että kyseessä oleva kiintiö todennäköisesti käytettäisiin loppuun heti sen avaamista seuraavina päivinä.

35 Boltonin mukaan komission olisi pitänyt joko lykätä kiintiön avaamista maanantaihin tai käsitellä Italiassa maanantaina vastaanotetut tariffikiintiöön lukemista koskevat pyynnöt muissa jäsenvaltioissa sunnuntaina vastaanotettujen pyyntöjen kanssa taatakseen näin syrjimättömällä tavalla kaikkien unionin talouden toimijoiden pääsyn kyseiseen tariffikiintiöön.

36 On todettava, etteivät Italian tullitoimipaikkojen sunnuntaiset kiinniolot ole luettavissa komission syyksi ja ettei komissiolla ole pelkästään tämän vuoksi velvollisuutta korjata italialaisten talouden toimijoiden erilaista kohtelua, joka johtuu siitä, että Italian tullitoimipaikkojen aukiolopäivät eroavat muiden jäsenvaltioiden tullitoimipaikkojen aukiolopäivistä.

37 Edellä todetun perusteella neljänteen kysymykseen on vastattava, että soveltamisasetuksen 308 a–308 c artiklaa on tulkittava niin, ettei niiden kanssa ole ristiriidassa se, että komissio voi tehdä päätöksen, jolla suljetaan talouden toimija tariffikiintiön ulkopuolelle siksi, että kyseinen kiintiö on käytetty loppuun jo sen avaamispäivänä, joka osuu sunnuntaille, jolloin tullitoimipaikat ovat suljettuina siinä jäsenvaltiossa, johon kyseessä oleva talouden toimija on sijoittautunut.

Kolmannen kysymyksen tarkastelu

38 Kolmannella kysymyksellään, jota on tarkasteltava seuraavaksi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähtökohtaisesti sitä, onko soveltamisasetuksen 308 a–308 c artiklaa ja hallinnollisen sopimuksen asiaa koskevia määräyksiä tulkittava niin, että niissä velvoitetaan jäsenvaltiot pyytämään komissiolta tariffikiintiön lykkäystä tuojien oikeudenmukaisen ja syrjimättömän kohtelun varmistamiseksi, kun tämän tariffikiintiön avaaminen osuu sunnuntaille, jolloin kyseessä olevan jäsenvaltion tullitoimipaikat ovat suljettuina, ja kun kiintiö todennäköisesti käytetään loppuun heti avaamispäivänään, koska muiden jäsenvaltioiden tullitoimipaikat ovat avoinna sunnuntaisin.

39 Tästä kysymyksestä on todettava, että jäsenvaltion mahdollinen velvollisuus pyytää tariffikiintiön lykkäystä edellyttää sitä, että komissio voi tosiasiallisesti lykätä tariffikiintiön avaamista siksi, että jäsenvaltion tullitoimipaikat ovat sunnuntaisin suljettuina.

40 Soveltamisasetuksen 308a–308 c artiklassa ei kuitenkaan säädetä tariffikiintiön avaamisen lykkäyksestä tällaisissa olosuhteissa.

41 Kuten komissio on todennut, tällaista tariffikiintiön lykkäystä ei voida sallia, koska se merkitsisi välttämättä sitä, että tällaisen kiintiön avaaminen riippuisi koko unionissa yhdessä jäsenvaltiossa vallitsevista erityisolosuhteista.

42 Hallinnollisen sopimuksen säännöistä on muistutettava, etteivät ne voi poiketa soveltamisasetuksen säännöksistä, kuten tämän tuomion 33 kohdassa on todettu.

43 Edellä todetun perusteella kolmanteen kysymykseen on vastattava, että soveltamisasetuksen 308 a–308 c artiklaa on tulkittava niin, ettei niissä velvoiteta jäsenvaltiota pyytämään komissiolta tariffikiintiön lykkäystä tuojien oikeudenmukaisen ja syrjimättömän kohtelun varmistamiseksi, jos tariffikiintiön avaaminen osuu sunnuntaille, jolloin kyseisen jäsenvaltion tullitoimipaikat ovat suljettuina, ja jos kyseinen kiintiö todennäköisesti käytetään loppuun jo sen avaamispäivänä, koska muiden jäsenvaltioiden tullitoimipaikat ovat avoinna sunnuntaisin.

Ensimmäisen kysymyksen tarkastelu

44 Ensimmäisellä kysymyksellään, jota on tutkittava kolmanneksi, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähtökohtaisesti sitä, voiko jäsenvaltion tulliviranomainen ratkaista itse tullikoodeksin 239 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun palautushakemuksen, jos se katsoo, ettei komission syyksi voida lukea minkäänlaista säännönvastaisuutta, ja kun kyseinen hakemus ei kuulu mihinkään soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista muista tapauksista.

45 Tässä yhteydessä on muistutettava, että soveltamisasetuksen 899 artiklan 2 kohdan mukaan kansalliset tulliviranomaiset ovat toimivaltaisia ratkaisemaan hakemuksen tullimaksujen palautuksesta kaikissa muissa kuin saman artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa

tapauksissa, jotka eivät ole merkityksellisiä nyt käsiteltävässä asiassa, ”lukuun ottamatta niitä, jotka on 905 artiklan mukaan siirrettävä komission käsiteltäv[i]ksi”.

46 Koska toimivaltaisen Italian tulliviranomaisen mukaan Boltonin erityistilanne ei johdu siitä, että komissio ei ole täyttänyt velvoitteitaan, eikä kyseessä oleva palautushakemus kuulu muihin soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuihin tapauksiin, tästä seuraa välttämättä, että Italian tulliviranomainen, jonka käsiteltäväksi Boltonin hakemus on tullut tullikoodeksin 239 artiklan 2 kohdan perusteella, oli toimivaltainen ratkaisemaan, onko haettu tullimaksun palautus myönnettävä vai ei.

47 Edellä todetun perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että muissa kuin soveltamisasetuksen 899 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa jäsenvaltion tulliviranomainen on toimivaltainen ratkaisemaan itse tullikoodeksin 239 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun palautushakemuksen, jos se katsoo, ettei komission syyksi voida lukea minkäänlaista säännönvastaisuutta eikä kyseinen hakemus kuulu mihinkään soveltamisasetuksen 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista muista tapauksista.

Toisen kysymyksen tarkastelu

48 Toisella kysymyksellään, jota on tarkasteltava viimeisenä, ennakkoratkaisua pyytänyt tuomioistuin tiedustelee lähtökohtaisesti sitä, onko tullikoodeksin 239 artiklaa tulkittava niin, että siinä tarkoitetaan unionin tuojan sulkemista sellaisen tariffikiintiön ulkopuolelle, jonka avaamispäivä osuu sunnuntaille, siitä syystä, että tullitoimipaikat ovat suljettuina sunnuntaisin jäsenvaltiossa, johon kyseinen tuoja on sijoittautunut.

49 Tähän vastaamiseksi on aluksi määritettävä, voidaanko tullikoodeksin 239 artiklaa lähtökohtaisesti soveltaa pääasian kaltaisissa olosuhteissa.

50 Italian hallituksen mukaan tullikoodeksin 239 artiklaa ei voida soveltaa, koska sen seurauksena tariffikiintiötä laajennettaisiin yli asetuksen N:o 975/2003 2 ja 6 artiklassa vahvistetun määrällisen rajan eli 25 750 tonnin.

51 Tuontitullien palauttaminen tullikoodeksin 239 artiklan nojalla merkitsisi tosin pääasiassa sitä, että kyseessä olevan tariffikiintiön loppuun käyttämisestä huolimatta Boltonin kaltaisten tuojien toteuttamiin tuonteihin sovellettaisiin tosiasiallisesti etuuskohtelua normaalien tuontitullien ja tähän tariffikiintiöön sovellettavasta etuustullikannasta johtuvan tuontitullien välisen erotuksen palauttamisen vuoksi.

52 Tällainen seuraus ei kuitenkaan voi sulkea pois tullikoodeksin 239 artiklan soveltamista pääasian kaltaisissa olosuhteissa, kuten kyseisen säännöksen sanamuodon, rakenteen ja tavoitteen tarkastelusta ilmenee.

53 Ensinnäkään tullikoodeksin 239 artiklan sanamuodossa ei ole mitään, minkä perusteella voitaisiin päätellä, ettei artiklaa voitaisi soveltaa pääasian kaltaisissa olosuhteissa.

54 Toiseksi on muistettava, että tullikoodeksin 239 artikla sisältää yleisen kohtuullistamissäännöksen (ks. asia C-230/06, Militzer & Münch, tuomio 3.4.2008, Kok., s. I-1895, 50 kohta ja asia C-204/07 P, C.A.S. v. komissio, tuomio 25.7.2008, Kok., s. I-6135, 85 kohta).

55 Koska tuojien, jotka ovat sijoittautuneet jäsenvaltioon, jonka tullitoimipaikat ovat suljettuina tariffikiintiön avaamispäivänä, on kuitenkin mahdotonta saada vapaaseen liikkeeseen luovutusta koskevat ilmoitukset vastaanotetuiksi samana päivänä kuin muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneiden talouden toimijoiden ilmoitukset, on kohtuullistamisperiaatteen mukaista korjata tämä epäsuotuisa tilanne soveltamalla tullikoodeksin 239 artiklaa.

56 Kolmanneksi on huomattava, että jos katsottaisiin, ettei kyseistä säännöstä voida soveltaa pääasian kaltaisissa olosuhteissa, unionin tullisäännöstön perusteella ei olisi mahdollista ottaa huomioon sitä epäedullista tilannetta, jossa jäsenvaltion talouden toimijat ovat toisiin jäsenvaltioihin sijoittautuneisiin kilpailijoihinsa nähden, mikä olisi ristiriidassa säännöksen tavoitteen kanssa.

57 Näin ollen tämän tuomion 50 ja 51 kohdassa kuvaillut taloudelliset seuraukset, jotka seuraavat vääjäämättömästi tullikoodeksin 239 artiklan soveltamisesta, eivät voi lähtökohtaisesti estää kyseisen säännöksen sovellettavuutta pääasian kaltaisissa olosuhteissa.

58 Siitä, täyttyvätkö tullikoodeksin 239 artiklan soveltamisedellytykset pääasiassa, on todettava, että SEUT 267 artiklassa vahvistetun yhteistyöjärjestelmän puitteissa ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen asiana on ratkaista sen käsiteltäväksi saatettu asia, kun taas unionin tuomioistuimen tehtävänä on antaa sille unionin

oikeudesta kaikki tätä varten tarvittavat tiedot (ks. vastaavasti asia C-14/09, Genc, tuomio 4.2.2010, Kok., s. I-931, 31 kohta).

59 Tätä varten on todettava, että tullikoodeksin 239 artiklan 1 kohdan mukaan, luettuna yhdessä soveltamisasetuksen 899 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan kanssa, tuontitullit voidaan palauttaa, jos asian olosuhteet muodostavat erityistilanteen, joka johtuu olosuhteista, joissa ei voida osoittaa asianomaisen syyllistyneen vilpilliseen menettelyyn tai ilmeiseen laiminlyöntiin.

60 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan erityistilanteen toteaminen edellyttää, että tullien maksamiseen velvollinen on poikkeuksellisessa tilanteessa suhteessa muihin samaa toimintaa harjoittaviin toimijoihin (ks. vastaavasti em. asia C.A.S. v. komissio, tuomion 82 kohta oikeuskäytäntöviittauksineen).

61 Tässä yhteydessä on todettava, että Bolton on toki samassa tilanteessa kuin muut Italiaan sijoittautuneet tonnikalantuojat. Tämä seikka ei kuitenkaan sulje pois sitä, että Boltonin ja muiden Italiaan sijoittautuneiden tonnikalantuojien katsotaan olevan erityistilanteessa muihin jäsenvaltioihin sijoittautuneisiin tonnikalantuojiin nähden, koska yhteinen tullialue merkitsee väistämättä sitä, että kaikki asianomaiset tuojat unionissa otetaan huomioon.

62 Vilpillistä menettelyä tai ilmeistä laiminlyöntiä koskevista edellytyksistä on todettava, ettei pääasiassa ole minkäänlaisia viitteitä Boltonin tällaisesta menettelystä tai laiminlyönnistä.

63 Jos ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin katsoo näiden päätelmien perusteella, että Boltonin esittämä palautushakemus on hyväksyttävä, on vielä täsmennettävä, ettei palautettava määrä voi vastata normaalien tullimaksujen ja tariffikiintiöön sovellettavan etuustullin välistä erotusta vaan se voi olla vain osa siitä, koska kyseiseen tariffikiintiöön lukemista koskevat pyynnöt on otettu huomioon vain 73,89302 prosentin osalta, kuten komission huomauksista ilmenee.

64 Edellä todetun perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että tullikoodeksin 239 artiklaa on tulkittava niin, että siinä voidaan tarkoittaa unionin tuojan sulkemista sellaisen tariffikiintiön ulkopuolelle, jonka avaamispäivä osuu sunnuntaille, sen vuoksi, että tullitoimipaikat ovat sunnuntaisin suljettuina siinä jäsenvaltiossa, johon kyseinen tuoja on sijoittautunut.

Oikeudenkäyntikulut

65 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Tietyistä yhteisön tullikoodeksista annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92 soveltamista koskevista säännöksistä 2.7.1993 annetun komission asetuksen (ETY) N:o 2454/93, sellaisena kuin se on muutettuna

28.2.2007 annetulla komission asetuksella (EY) N:o 214/2007, 308 a–308 c artiklaa on tulkittava niin, ettei niiden kanssa ole ristiriidassa se, että Euroopan komissio voi tehdä päätöksen, jolla suljetaan talouden toimija tariffikiintiön ulkopuolelle siksi, että kyseinen kiintiö on käytetty loppuun jo sen avaamispäivänä, joka osuu sunnuntaille, jolloin tullitoimipaikat ovat suljettuina siinä jäsenvaltiossa, johon kyseessä oleva talouden toimija on sijoittautunut.

2) Asetuksen N:o 2454/93, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 214/2007, 308 a–308 c artiklaa on tulkittava niin, ettei niissä velvoiteta jäsenvaltiota pyytämään Euroopan komissiolta tariffikiintiön lykkäystä tuojien oikeudenmukaisen ja syrjimättömän kohtelun varmistamiseksi, jos kyseisen tariffikiintiön avaaminen osuu sunnuntaille, jolloin kyseisen jäsenvaltion tullitoimipaikat ovat suljettuina, ja jos kyseessä oleva kiintiö todennäköisesti käytetään loppuun jo sen avaamispäivänä, koska muiden jäsenvaltioiden tullitoimipaikat ovat avoinna sunnuntaisin.

3) Muissa kuin asetuksen N:o 2454/93, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 214/2007, 899 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuissa tapauksissa jäsenvaltion tulliviranomainen on toimivaltainen ratkaisemaan itse yhteisön tullikoodeksista 12.10.1992 annetun neuvoston asetuksen (ETY) N:o 2913/92, sellaisena kuin se on muutettuna 20.11.2006 annetulla neuvoston asetuksella (EY) N:o 1791/2006, 239 artiklan 2 kohdassa tarkoitetun palautushakemuksen, jos se katsoo, ettei Euroopan komission syyksi voida lukea minkäänlaista säännönvastaisuutta eikä kyseinen hakemus kuulu mihinkään asetuksen N:o 2454/93 905 artiklan 1 kohdassa tarkoitetuista muista tapauksista.

4) Asetuksen N:o 2913/92, sellaisena kuin se on muutettuna asetuksella N:o 1791/2006, 239 artiklaa on tulkittava niin, että siinä voidaan tarkoittaa Euroopan unionin tuojan sulkemista sellaisen tariffikiintiön ulkopuolelle, jonka avaamispäivä osuu sunnuntaille, sen vuoksi, että tullitoimipaikat ovat sunnuntaisin suljettuina siinä jäsenvaltiossa, johon kyseinen tuoja on sijoittautunut.

Allekirjoitukset